Danıştay 10. Daire E.2022/525 K.2026/379 (05.02.2026)

Karar metni, resmî kaynakta yayımlanmış hâliyle aynen aktarılmıştır; taraf adları kaynakta anonimdir.

Danıştay 10. Daire Başkanlığı 2022/525 E. , 2026/379 K.

"İçtihat Metni"

T.C.

D A N I Ş T A Y

ONUNCU DAİRE

Esas No : 2022/525

Karar No : 2026/379

TEMYİZ EDEN (DAVALILAR): 1- ..... Birliği

VEKİLİ : Av. ...

2-... Müdürlüğü

VEKİLİ : Av. ...

KARŞI TARAF (DAVACILAR): 1- ... 2- ... 3- ... 4- ...

VEKİLİ : Av. ...

İSTEMİN_KONUSU: ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesinin ... tarih ve E..., K:...sayılı kararının davalı idarelerce aleyhlerine olan kısımlarının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ:

Dava konusu istem: Davacılar tarafından, mülkiyeti Hazineye ait, Şanlıurfa İli, Haliliye İlçesi, ... Mahallesi,... ve...parsel sayılı taşınmazlarda yakınları ...'a ait olan nar ağaçlarının, taşınmazın bulunduğu alanda su tahliye kanallarının yapılmamış olması nedeniyle kurumaları sonucu uğranıldığı ileri sürülen zarara karşılık şimdilik 1.000 TL (miktar artırımıyla 471.618,00 TL) maddi tazminatın idareye başvuru tarihinden itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istenilmiştir

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti:...İdare Mahkemesinin ... tarih ve E:...,K... sayılı kararıyla; Mahkemelerince yaptırılan keşif ve bilirkişi incelemesi sonucu düzenlenen 01/04/2019 tarihli bilirkişi raporunda özetle; "dava konusu ... parsel 40.462,78 m² ve ... nolu 28.487,49 m² yüzölçümlü parsellerde taban suyu yükselmesi ve drenaj kanalının taşması nedeniyle, dikili nar bahçesine gelen aşırı su nedeniyle kuruyan toplam 2758 adet nar ağacının kuruması sonucu oluşan zarar miktarı 2018 yılı verilerine göre toplam 471.618,00 TL olarak tespit edildiği, meydana gelen zarardan sorumluluklarını yerine getirmeyen DSİ'nin yüzeysel drenaj sistemlerini planlamaması ve izleme-değerlendirme görevini yapmaması nedeniyle 3/8 oranında, ... Birliği'nin sorumluluk sahasındaki sulama şebekesini tekniğine uygun olarak işletmemesi, şebekeye aldığı sulama suyu miktarını iyi irdeleyip izleme-değerlendirme yapmaması, sorumluluk alanındaki üreticilerin (=çiftçilerin) aşırı su kullanımlarına göz yumması nedeniyle, taban suyu sorunu beklenmemesi gereken bir sahada, taban suyu sorununa neden olduğu için 3/8 oranında, ağaçların kurumasına neden olan aşırı sulama suyunun alana yaklaşmasını önlemekle amacıyla yapılmış drenaj kanallarının bakımını yapmamak ve düzenlemesi için gecikmeden parsel sahibinin veya sahiplerinin... oranında kusurlu olduğu yönünde görüşe yer verildiği, söz konusu bilirkişi raporunun davacıya tebliğ edilmesi üzerine 05/05/2019 tarihli miktar artırım dilekçesiyle dava değerinin 471.618,00 TL olarak arttırıldığı, Mahkemece bahse konu bilirkişi raporu

hükme esas alınacak nitelikte görülerek, davanın kısmen kabulü kısmen reddi ile 353.713,50 TL maddi tazminatın 1.000,00 TL'lik kısmı için idareye başvuru tarihi olan 06/03/2018 tarihinden itibaren, artırılan kısım olan 352.713,50 TL için miktar artırım dilekçesinin davalı idareye tebliğ tarihinden itibaren işletilecek yasal faiziyle birlikte davalı idareler tarafından davacıya ödenmesine, fazlaya ilişkin talebin reddine karar verilmiştir.

Bölge İdare Mahkemesi kararının özeti: ... Bölge İdare Mahkemesi .... İdari Dava Dairesince; davalı idarelerin istinaf başvurularının reddine karar verilmiştir.

TEMYİZ_EDENLERİN_İDDİALARI: Davalı DSİ Genel Müdürlüğü tarafından, zararın taşınmazın topografik yapısından ve bilinçsiz sulamadan kaynaklandığı, idarelerinin kusurunun bulunmadığı, zararın fazla hesaplandığı ileri sürülmektedir.

Davalılardan ... Birliği tarafından, davacılar yakınının kayıtlı üyeleri olmadığı, ağaçlarının zarar gördüğüne ilişkin başvurusunun bulunmadığı, hükmedilen tazminat miktarının yüksek olduğu ileri sürülmektedir.

KARŞI_TARAFIN_SAVUNMASI: Davacılar tarafından savunma verilmemiştir.

DANIŞTAY TETKİK HAKİMİ: ...

DÜŞÜNCE/İ : Temyiz istemlerinin kabulü gerektiği ile Bölge İdare Mahkemesi kararının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onuncu Dairesince, 09/12/2025 tarihli ara kararı ile davacılar yakını müteveffa ... tarafından Şanlıurfa ili, Haliliye ilçesi, ... Mahallesi, ... ve ... no'lu parselde kayıtlı bulunan ve mülkiyeti Hazineye ait olan taşınmazların kiralama yoluyla kullanıldığının belirtilmesine karşın dosyada kira sözleşmesinin yer almadığının anlaşılması nedeniyle davacılardan ve dava dışı Şanlıurfa Valiliği'nden davacılar yakını ... ile Şanlıurfa Valiliği arasında, Şanlıurfa ili, Haliliye ilçesi, ... Mahallesi, ... ve... parsel sayılı taşınmazlar için herhangi bir döneme ilişkin kira sözleşmesi imzalanıp imzalanmadığının; imzalanmadıysa bahsi geçen taşınmazlar yönünden... aleyhine ecrimisil tahakkuk ettirilip ettirilmediğinin sorulmasına ve bu hususlara ilişkin bilgi ve belgeleri gönderilmesinin istenilmesine karar verildiği, söz konusu ara kararına cevap verilmediği görülerek, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüşüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE :

MADDİ OLAY:

Şanlıurfa İli, Haliliye İlçesi, ... Mahallesi, .../... ve .../... parsel sayılı mülkiyeti Hazineye ait taşınmazda tarımsal faaliyette bulunan davacıların yakını ... tarafından, taşınmazların bulunduğu alanda tahliye kanallarının yapılmaması nedeniyle taşınmazdaki nar ağaçlarının kuruması sonucu uğranıldığı ileri sürülen zararın giderilmesi istemiyle 03/03/2018 tarihli dilekçe ile davalı DSİ Genel Müdürlüğüne başvurulmuş, söz konusu başvuruya anılan idarece cevap verilmemesi üzerine bakılan dava açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT:

Anayasa'nın 125. maddesinde, idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğu belirtildikten sonra, aynı maddenin son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kuralına yer verilmiştir.

6200 sayılı Devlet Su işleri Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un olay tarihi itibariyle yürürlükte olan 2. maddesinde; "Devlet Su İşleri Umum Müdürlüğü'nün vazife ve salahiyetleri şunlardır: a)Taşkın sular ve sellere karşı koruyucu tesisler meydana getirmek; b)Sulama tesislerini kurmak, sulama sahalarında mevcut parsellerin tamamını

veya aksamını gösterir harita ve planları yapmak veya yaptırmak ve icabı halinde kadastrosunu yaptırmak;(...) g)Yukardaki fıkralarda yazılı tesislerin (Çalıştırma, bakım ve onarım dahil) işletmelerini sağlamak" hükmü yer almaktadır.

İdare kural olarak yürüttüğü kamu hizmetiyle nedensellik bağı kurulabilen zararları tazminle yükümlü olup, idari eylem ve/veya işlemlerden doğan zararlar idare hukuku kuralları çerçevesinde, hizmet kusuru veya kusursuz sorumluluk ilkeleri gereği tazmin edilmektedir.

İdarenin yürütmekle görevli olduğu bir hizmetin kuruluşunda, düzenlenişinde veya işleyişindeki nesnel nitelikli bozukluk, aksaklık veya boşluk olarak tanımlanabilen hizmet kusuru, hizmetin kötü işlemesi, geç işlemesi veya hiç işlememesi hallerinde gerçekleşmekte ve idarenin tazmin yükümlülüğünün doğmasına yol açmaktadır.

Tazminat hukukunda asıl olan, ortaya çıkan zarar ile idari faaliyet arasında nedensellik bağının bulunması olup, hizmet kusuru nedeniyle idarenin sorumluluğuna gidebilmek için ortaya çıkan zarar ile idari faaliyet arasında nedensellik bağının bulunması şarttır. Zarar ile idari faaliyet arasında nedensellik bağının kurulabildiği hallerde öncelikle idarenin hizmet kusurunun bulunup bulunmadığının araştırılması, hizmet kusuru yoksa kusursuz sorumluluk ilkesine göre zararın tazmin edilip edilmeyeceğinin belirlenmesi gerekmektedir. Bu sebeple, hizmet kusurundan dolayı sorumluluk, idarenin sorumluluğunun doğrudan ve asli nedenini oluşturmaktadır.

Kamu hizmetlerinin yerine getirilmesi sırasında bu hizmetten doğan nedenlerle kişilerin uğradığı zararların hizmetin sahibi idarece karşılanması esas olmakla birlikte, tazminata hükmedilirken, olayın meydana geliş şekline göre zarara uğrayan kişilerin de kusurlu olup olmadığının, dolayısıyla olayda müterafik kusur bulunup bulunmadığının da ortaya konulması gerekmektedir.

Müterafik kusur (ortak kusur), zarara uğrayanın; zararın doğumuna veya zararın artmasına yardım (etki) etmesidir. Böyle bir durumda, zarara uğrayana veya mirasçılarına ödenecek tazminat miktarları müterafik kusur oranında orantısal olarak azaltılmalıdır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Dosya kapsamında yer alan bilgi ve belgelerin incelenmesinden; dava konusu taşınmazların mülkiyetinin Hazineye ait olduğu, taşınmazın fuzuli şagil olan davacılar yakını tarafından tarımsal amaçla kullanıldığı; davacılar yakını tarafından söz konusu taşınmazdaki ekinlerinin zarar gördüğünden bahisle ilk olarak 28/03/2007 tarihinde davalı DSİ Genel Müdürlüğüne tahliye kanalı açılması yönünde başvurduğu, davalı idarece ... tarih ve ... sayılı işlem ile dava konusu taşınmazlardan "Yukarı Harran Ovası Sulaması Şebeke İnşaatı" kapsamında ... tahliye kanalının geçtiği cevabının verildiği, ardından davacının 26/09/2011, 19/02/2013 tarihlerinde yaptığı başvurularda talebini yinelediği, bu süreçte dava konusu taşınmazlardaki tarımsal faaliyetine fuzuli şagil olarak devam ettiği, bu davanın konusunu oluşturan nar ağaçlarının bu süreçte dikildiği; öte yandan, dava konusu taşınmazlardaki sulama ve fazla suların tahliye edilmesi sorununun davalı idarelerce çözüme kavuşturulmadığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda anılan mevzuat hükümleri gereği, davalı idarenin, sulama amacıyla tesisler kurmak ve bu tesislerin çalıştırılması, bakım ve onarım dahil işletmelerini sağlamakla görevli olduğu; davalı Sulama Birliğinin de kendisine işletmesi devredilen sulama tesisinin bakım ve onarımından sorumlu olduğu gözetildiğinde, hizmetin kusurlu işletilmesi sonucu uğranılan zararın davalı idarelerce tazmin edilmesi gerektiği açıktır.

Bununla birlikte; uyuşmazlık konusu olayda, davacılar yakınının, üzerinde hukuken korunması gereken bir hakkı (mülkiyet, intifa, kira vb.) bulunmayan ve çeşitli tarihlerde

davalı idareye yaptığı başvurulara rağmen sulama sorununun giderilmediği bir başka ifadeyle tarımsal faaliyette bulunmaya uygun olmadığını bildiği taşınmazlar üzerinde tarımsal faaliyette (nar ağacı dikmek suretiyle) bulunmaya devam ederek meydana gelen zararın oluşumuna kendisinin de neden olduğu anlaşılmaktadır.

Bu durumda, meydana gelen zarardan kanundan doğan görevini gereği gibi yerine getirmeyen davalı DSİ Genel Müdürlüğünün %25, taşınmazların bulunduğu bölgede sulama işletmesinden sorumlu olan davalı ... Sulama Birliğinin %25, taşınmazların mevcut durumunu bilerek dava konusu taşınmazlarda tarımsal faaliyette bulunmuş olan davacılar yakınının %50 oranında sorumluluğunun bulunduğu sonucuna varılmaktadır.

Bu itibarla, davalı DSİ Genel Müdürlüğünün 3/8 oranında, ... Sulama Birliği'nin 3/8 oranında, davacılar yakınının 2/8 oranında kusurlu olduğundan bahisle davanın kısmen kabulüne kısmen reddine yönündeki ... İdare Mahkemesi kararına yönelik davalı idarelerin istinaf isteminin reddine ilişkin temyize konu ... Bölge İdare Mahkemesi .... İdari Dava Dairesi kararında hukuki isabet bulunmamaktadır.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1. Davalı idarelerin temyiz istemlerinin KABULÜNE,

2. Davanın kısmen kabulüne kısmen reddine ilişkin ... İdare Mahkemesi kararına yönelik olarak yapılan istinaf başvurularının reddi yolundaki temyize konu ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesinin... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının BOZULMASINA,

3. Yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesine gönderilmesine, 05/02/2026 tarihinde oy birliğiyle kesin olarak karar verildi.